

Mai Villadsens grundlovstale

Taler

Mai Villadsen
Politisk leder for Enhedslisten

Dato

5. juni 2023

Sted

Fredspladsen i Gjellerup ved
Aarhus

Mange har nok hørt om Onkel Reje. I ved, ham på Ramasjang, der hverken kan lide at gå i bad eller spise grøntsager.

Men hvad har Onkel Reje egentlig med en lidt gammel, støvet grundlov at gøre?

Jo. Hans ytringsfrihed er presset. Og en af de stærkeste ting i vores grundlov, er netop forsvaret for det frie ord.

Kort fortalt, så blev Onkel Reje sygemeldt. Fordi han blev lagt for had, udsat for trusler og chikane - særligt på nettet. Nogle forsøgte simpelthen at lukke munden på ham.

Hvorfor kan man spørge?

Fordi han er en rebel, der opfordrer børn til at være det samme.

Mads Geertsen, der er skuespilleren bag Onkel Reje, har selv sat ord på, hvorfor Onkel Reje-karakteren er som han er. Han siger:

»Det er vigtigt, at børn kodes til at være spørgende, udfordrende og undrende, så vi skaber kritiske samfundsborgere. Vores samfund er baseret på frihed og demokrati. Hvis det skal holdes levende, skal det vedligeholdes.«

Jeg synes, de ord er vigtige at hæfte sig ved netop her på grundlovsdag.

For han har helt ret. Vi kan ikke bare tage vores frihed og demokrati for givet. Det skal holdes levende og vedligeholdes. Og det er kun godt, at der er nogle, der tør at udfordre normerne og skubbe til det gængse. Dét skal der altid være plads til.

Derfor har vi også pligt til at sige fra over for det had, Onkel Reje har oplevet.

Jeg har selv oplevet, hvad det vil sige at blive lagt for had på nettet. Jeg er blevet kaldt alt fra parasit-trunte til en der sprøjter gylle ud af kæften. For bare at nævne nogle få eksempler.

Og det er jeg bestemt ikke alene om. Rigtig mange mennesker oplever desværre hver eneste dag at blive lagt for had.

Det går ud over folk, der tør at sige deres holdning højt, hvad enten de er på højre- eller venstrefløjen, og det går særligt ud over minoriteter eller folk, der tør at skille sig ud fra mængden.

Det had skal vi ikke acceptere. De få skal ikke have lov til at ødelægge det for de mange!

Nu er Onkel Reje heldigvis tilbage på cirkushesten, som han selv kalder det. Men som han siger, så er han ikke sikker på, at han kunne have klaret det uden den enorme støtte, han har fået i offentligheden.

Jeg vil gerne sige - velkommen tilbage Onkel Reje! Det er på tide, at vi tager ved lære af det, du har været udsat for. For hadkulturen truer det demokrati og den ytringsfrihed, vi hylder her på grundlovsdag.

Vi ved, at rigtig mange afholder sig fra at blande sig i den offentlige debat, netop af frygt for at blive udsat for had og chikane. Det svækker vores fællesskab!

Og til alle jer, der oplever det had: Det er ikke i orden, at I skal udsættes for hetz og had. I skal vide, at vi er så mange flere, der står bag jer og værner om jeres ytringsfrihed end troldene bag skærmen.

Kort sagt: Vi ser jer og vi støtter jer!

Om man optræder som dragqueen på et bibliotek, blander sig i den politiske debat på enten højre- eller venstrefløjen, eller man som Onkel Reje laver provokerende børne-TV, skal man kunne være den, man er.

Der skal være plads til os alle. Vi skal kunne ytre os frit - uden at blive mødt med had og chikane. For ytringsfriheden er en grundpille i vores demokrati. Den skal vi styrke, og den skal vi værne om.

Grundloven skal ikke kun være et historisk dokument, vi mindes en gang om året. Grundloven skal være et levende dokument, som vi har modet til at tilpasse og udvikle, når vores samfund udvikler sig.

Og helt ærligt - der er en ting, der er fuldstændig fraværende i grundloven. Det er fundamentet for næsten alting - nemlig vores klima og natur.

Jeg synes, at vi skal give en verden videre til vores børn, hvor Danmark stadig er rigt på dyreliv, hvor vores børn kan ligge på maven ved kajkanten og fiske efter krabber i havnen. At vi fortsat kan opleve summen fra en bi, eller se en sommerfugl, der dovent basker forbi i græsset i haven.

En verden hvor man kan opleve fuglefløjt fra træerne i skoven, kan bade i rent vand om sommeren og se sneen dale ned en decemberaften. Vi skal give en verden videre, hvor de kommende generationer også trygt kan give deres børn et glas vand fra hanen uden at frygte for farlig kemi. Hvor vi kan leve trygt uden at frygte stigende have, knasende tørke og voldsomt vejr.

Desværre går tingene i den forkerte retning.

Vi står midt i en buldrende klima- og miljøkrise. Og i årtier er der blevet handlet alt for lidt.

Derfor skal klimaet og naturen selvfølgelig have en plads i vores grundlov.

Grundloven handler om at sikre vores grundlæggende rettigheder, og hvis der er noget, der er afgørende - er grundlæggende, så er det vores klima og miljø. Og retten til en grøn og tryk fremtid.

Og nu tænker I måske, nu står hende hippien fra Enhedslisten der (i sandaler) og prøver at presse klimaet ind alle steder - selv på grundlovsdag. Men helt ærligt. Over 140 lande har grønne forfatninger. Tyskland har det. Sverige har det.

Norge har det. Det skal vi da også have i Danmark.

For en ting er sikkert. Klimaet og naturen er alt for vigtigt til fortsat at lade danske regeringer nøle. Derfor foreslår jeg i dag, at vi skriver direkte i grundloven, at vores klima, miljø og natur skal beskyttes.

Inden jeg slutter, vil jeg gerne sætte fokus på en sidste vigtig sag.

Sidste år på grundlovsdag fejrede Mette Frederiksen i sin tale, at hun sammen med højrefløjen har gjort det sværere at blive en del af det danske fællesskab - at blive dansk statsborger.

Hun brugte altså grundlovsdag på at fejre, at flere kom uden for fællesskabet. Vi skal i mine øjne den helt anden vej. Vi skal have flere ind i fællesskabet.

En af dem, der ikke har dansk statsborgerskab, er 19-årige Amal. (Som også er sammen med os i dag her i Gellerup).

Hun er født og opvokset i Holstebro. Hun har gået i dansk vuggestue, børnehave og folkeskole - og til sommer bliver hun student fra Holstebro Gymnasium.

Ja, hun er så dansk, at hun næsten kunne medvirke i en kampagnevideo fra DF. Hun ser bagedysten, er vild med 3x beliggenhed. Hun flager med det danske flag på sin fødselsdag og elsker rugbrød og kartofler.

Ja, kort sagt har hun haft den samme hverdag som de af hendes klassekammerater, der er født med det røddefarvede pas.

Men Amal er ikke dansk statsborger.

Det betyder, at hun løber ind i udfordringer, som hendes jævnaldrende ikke møder.

Hun må ikke tage på sabbatårsrejse med rygsæk, som jeg gjorde - for hun må nemlig ikke være ude af Danmark i mere end fire uger.

Hun skal leve med en følelse af fremmedgjorthed. Som hun bliver mindet om, hver gang hun får beskeder fra Udlændingestyrelsen i hendes e-boks.

Og vigtigst - hun må ikke stemme til folketingsvalget.

Hun kan ikke få indflydelse på det samfund, hun lever i. Hun kan ikke få lov til at føle suset af at træde ind i en stemmeboks i en sportshal og være med til at sætte retningen for det land, hun lever i.

Amals historie er desværre ikke unik. Faktisk kan hver 10. voksne i Danmark ikke stemme. Det er et stort demokratisk problem.

Jeg tror på, at vi styrker vores demokrati, samfund og vores fællesskab, når flere får mulighed for at deltage i det.

At vi som samfund står bedre, når vi dyrker sammenhold og samhørighed frem for splittelse og frygt.

Derfor skal vi lave om på, at vi i dag står med en demokratisk underklasse.

Det er absurd, at unge, som Amal, der er født i Danmark, ikke har ret til at blive en fuldbyrdet del af det danske samfund.

Det er absurd, at de skal gå rundt med en følelse af at være en form for andenrangsborgere.

Det skal vi lave om!

Jeg vil derfor i dag gøre det modsatte af, hvad Mette Frederiksen gjorde på grundlovsdag sidste år. Jeg vil nemlig bruge grundlovsdag på at tale for, at vi får flere med i vores fællesskab. At vi sikrer, at unge, der er født og opvokset i Danmark, får ret til det danske statsborgerskab og det rødbedefarvede pas.

I Enhedslisten vil vi gøre op med den demokratiske marginalisering. Vi vil ikke leve i et splittet samfund med et demokratisk A- og B-hold. Lad os udvide demokratiet, så langt flere kan opnå statsborgerskab! Lad os binde os tættere sammen. Som demokrati og som samfund.

Her på grundlovsdag skal vi hylde vores fællesskab og sætte fokus på alle de rettigheder, der stadig er at kæmpe for.

Vi skal have modet til at sige fra over for de få, der spreder had. Vi skal kunne ytre os frit - uden at blive mødt med had og chikane.

Vi skal udvide grundloven, så vi kan sikre vores natur og klima.

Og vi skal have viljen til at give en stemme til alle dem, der ikke har en i dag. Fordi demokratiet er stærkest, når vi står sammen.

Tak for ordet og rigtig god grundlovsdag.

Kilde

Tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Enhedslisten, Grundlovstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mai-villadsens-grundlovstale-2023>